

BIBLIA

A februári elmélkedéseket Várnai László plébános (Balatonboglár), a márciusiakat Kovács Tádé (Tata) készítette.

Február 4. — Évközi 5. vasárnap — Lk 5,1–11 —

Emberhalászat

Mindenekelőtt nézzük meg Jézus emberhalászatát. Az ácsból vándortanítóvá lett mester megkicsinyítette magát, amikor megkérte a halász Simont, hogy – a víz hangerősítő képességét felhasználva – bárkájából szólhasson a tömeghez. Ha parancsolt volna, nem alakult volna ki a barátságához nélkülözhetetlen bizalom. Így viszont elérte, hogy Simon és társai hallgattak rá, és elindultak halászni.

Nem tudjuk, miről tanított ekkor Jézus, de olyan hatást tett leendő barátaira, amely – eddigi tapasztalataikat háttérbe szorítva – cselekvésre indította őket. Jézus szavai – talán az isteni gondviselésről – szíven találták Pétert, és hatásukra kivette a hálót. Az eredmény megdöbbentette: akkora volt, hogy rászorult társai segítségére. Megtapasztalták Jézus szavá-

nak erejét és hatalmát. Benne a csodatevő Istennel találkoztak. Ez a felismerés bűntudattal és félelemmel töltötte el Pétert. Az Úr tisztasága és nagysága mellett az ember átéli a maga esendőségét. Péter és társai kicsisége viszont alkalmat nyújtott Jézusnak, hogy felemelje őket. Őszinteségükben magára ismert, ezért most már alkalmasak lettek barátságára és munkája folytatására. Bátorította, és emberhalászatra rendelte őket. Ez a nagy és személyes találkozás gyökeresen megváltoztatta életformájukat. Ahogy Jézus elhagyta a küldetésért szakmáját, otthonát, mindenét, most leendő tanítványai tették ugyanezt. A földi kötöttségektől felszabadulva követték Őt. Emberhalászata elérte első eredményeit.

Az apostolok hasonló módszerrel tud-

ták növelni Isten Országát. A későbbi tanítványok emberhalászatába egyre jobban belejártak a hatalmi eszközök, a gög kísértése, és ez le is rombolta a hatékonyságot.

Miképpen lehetnének ma sikeresek az emberhalászatban? Mit tanulhatunk a forrástól: Jézustól, és az első példájából?

1. Fogadd be újra meg újra életed bárkájába Jézust! Adj időt és alkalmat a találkozáshoz! Távolodj el a külső zajoktól, hogy meghalljad belső szólítását!

2. Szavára hallgatva vedd ki a hálót, még ha nem látod is előre a sikert! Ezt egyébként is Ő adja. Ne fáradj bele a próbálkozásba!

3. Dolgozz közösségben! Hívj társakat, ha szakadozni kezd a háló! Nem kell egyedül küszködnöd!

4. Rendülj meg, de ne rettenj meg a Találkozástól! Éld át az Ő nagyszerűségét és a magad kicsiségét! Merj leborulni előtte, és engedd felemeltetni magadat!

5. Megtapasztalásod öröme tegyen örömhíre hordozójává! Akard továbbadni Jézus üzenetét és életét!

6. Bátran hagyd el régi bárkadat, megszokásaidat! Barátaiddal összekapaszkodva szőjed Jézus megmentő hálóját!

„Uram, add meg nekem, hogy a bűntengeren hadd legyek én is emberhalász!”

Február 11. — Évközi 6. vasárnap — Lk 6,17.20–26 — „Boldogok vagytok...”

Jézus boldog ember lehetett. Ennek oka az Atyával fenntartott élő közössége és az Ő akaratával megegyező küldetés teljesítése volt. Örömhírt pedig csak örömmel, belülről kisugárzó harmóniával lehet hitelen közölni. A boldog Isten boldog Fiaként szólt az emberekhez. Ami belülről fűtötte, lelkesítette, arról tett tanúságot. Mindenekelőtt magát jellegzi meg ismert kijelentése: „A szív bőségéből szól a száj.” Vagy amint ezt Csia Lajos fordítja: „A száj azt szólja, amitől túlrad a szív.” Majd így folytatja: „A jó ember jó tárházából hordja elő a jót...” (Mt 12,34c-35). Lássuk tehát, hogy a boldog Jézus a boldog isteni világból milyen boldogságokat hoz a nagyszámú tömeg tudomására. Tanítványainak beszél, de úgy, hogy mindenki értsen belőle.

A Jézus követésére vállalkozók tudatosan megszegényítették magukat, miként Mesterük, hiszen elhagyták biztos megélhetésüket, otthonukat, rokoni kapcsolataikat. Egy bizonytalan ellátottságú és kiszolgáltatott vándorló életformára mondtak igent. Elhagyni valamiket csak a remélt többletért érdemes. A Tizenkettő Jézus királyságának miniszteri posztjaiért

tette ezt. Úgy vélték, ezt a mostani szegénységet majd követni fogja a jeruzsálemi bőség. Jézus erre a hamis reményre is jajt mond, amikor a jelenlevő gazdagokat kárhoztatja. Igazi többlet az Isten királysága, uralma az emberi szívben. Ezért a boldogság- és biztonságtudatért érdemes vállalni a jelen szegénységét. Ez Isten kincse az ember számára, ezt nem fogadta el az örök életre vágyó gazdag ifjú (vö. Lk 18,18–23).

A tanítványok vállalták a vándortanító Mester létbizonytalanságát is, aki megtapasztalta az éhezést – nemcsak a pusztai bójtben, hanem amikor nem fogadták be Szamariában szállásra, és nyilván kosztra sem. Előfordult, hogy csak kalásztépéssel tudták csillapítani éhségüket. Mégis boldogok, ha a Mennyei Atya akaratát teljesítő Jézus ezen eledelét megízlelik. Az Isten ügyéért fáradozás öröme feledtetni képes az éhségérzetet – vallja a hívő tapasztalat. Viszont a földi javakban eltelt, és csak azokat kereső, „hájas szívű” jóllakottak méltók a jajra, mert nem képesek éhezni az örök értékű lelki és szellemi javakra.

A sírás fakadhat fájdalomból, tehetet-

lenségéből és sajnálatból. Jézus könnyezett a rá váró halál félelmetes közelsége előtt. Jeruzsálem várható lerombolásának tragédiája is sírásra indította. Lázár barátja halálakor a gyászoló nővérekkel együttérzésből, és talán hamarosan bekövetkező erőszakos újbóli halála miatti sajnálatból eredtek meg könnyei. A gyáván megfutamodó tanítványok és a Mestert megtagadó Péter sírása öröme, nevetésre fordult a húsvéti találkozások révén és a pünkösdi Lélek befogadásakor. A jövő szenvedéseivel nem számoló nevetőket jaj-kiáltásával inti megterésre Jézus.

A Jézusért üldözöttek boldogsága igaz voltuk következménye. Az Isten szavát közvetítő prófétákkal való sorsközösség lelki erőt ad a gyűlölet, rágalom és kiközösítés vállalására. Az ilyen szenvedő valóban méltó a mennyei elismerésre. A hamis prófétáknak, az emberi dicsőséget hajhászóknak viszont hosszú távon mindig „jaj” a sorsuk.

Sillye Jenő ismert sorai visszhangoznak bennem:

„Boldog mosoly az arcomon,
Égy pillanatról álmodom,
Utam végén vársz rám, tudom.”

Február 18. — Évközi 7. vasárnap — Lk 6,27–38 — „Többet tegyetek!”

A mai vasárnap folytatódik Jézus sík-ságon elmondott „hegyi beszéde”. Olyan magasra teszi a mércét, hogy ma is gyakran csak méregetjük, és neki sem merünk rugaszkodni. Emberi erővel aligha tudjuk megvalósítani, de Istennek – és Istennel – minden lehetséges. Ha ebben hiszünk, akkor nekivághatunk. Vegyük sorba követelményeit:

Jézus tanúságot tesz az Atya egyetemes, feltétel nélküli és a viszonzástól független jóságáról. Olyan szülőhöz hasonlítja, aki különösen törődik rossz és hálátlan gyermekeivel. Azért „kivételez” a javukra, hogy megnyerje őket jósága követése számára. Irgalmassága olyan erkölcsi mérce, amely Jézus tanítványai számára elérendő.

Jézus személyes példája segít az égi minta szerint cselekedni. Ha neki sikerült, akkor Vele miért ne menne nekünk is? Ő valóban szerette ellenségeit, még a kereszten is imádkozott értük. Legalább ne ártsak ellenfelemnek, ha utcámba té-

ved. Jóságommal nagyobb az esélye, mint ártásommal, hogy egyszer barátom legyen. Hiszek-e az ima embert megváltoztatni képes hatásában?

Kihallgatása idején Jézus elszenvedte a pofonokat. „Miért ütsz?” kérdésével odartotta arcát a további bántalmazásnak. A keresztre feszítettől elvették ruháit, még a köntöse is préda lett. Mindenét odaadta: idejét, energiáját, életet úgy, hogy közben nem kért és várt emberi viszonzást. Megelégedett az Atya elismerésével. Számunkra viszont elégnek tartja, hogy az önszeretetünk legyen ellenségszeretetünk mércéje. Az „arany szabály” megvalósítása Isten Országává változtatná világunkat.

A viszonzásos szeretetnél többet kér tőlünk. Isten nem magának kér viszonzást, hanem azt akarja, hogy a rászoruló és viszonzani nem tudók felé nyilvánuljunk meg. Lépünk be a SZERETÉS világába, legyünk csatornái, közvetítői az Ő jóságának! Ha bennünk él az Ő szereteté-

nek tudata, akkor leszünk képesek arra, hogy többet tegyünk, mint amit magunknak remélhetünk. Ezért a többletért csak Isten jutalmazhat meg.

Jézus nem ítél el senkit, őt mégis halálra ítélték. Megbocsátott gyilkosainak, de neki nem irgalmaztak. Mindenkinek jót adott, mégis rosszal viszonzották. Így személyes példájával is bizonyítja, hogy nem az emberektől, hanem az Atyától kaphatunk igazi viszonzást. Ő mérték nélkül ad, de csak annyiban részesülhetünk jóságában, amilyen mértékben kitágítjuk szívünket, hogy befogadhassunk belőle. Minél több jót teszünk, annál inkább részesülünk Isten jóságában.

Így tanítja Szent Ferenc imája is:

„Tegy engem békéd eszközévé!
Hol gyűlölet van, oda szeretetet vigyél...
A kétségbeesés helyett reményt,
A sötétségbe fényed...
Ha megbocsátunk, nyerünk bocsánatot.
Ha adunk, akkor kapunk igazán...”

Február 25. — Nagyböjt 1. vasárnapja — Lk 4,1–13 — Jézus próbatétele

Mielőtt nagy, esetleg egy életre szóló döntését meghozza, a gondolkodó ember általában sokat tépelődik. Megpróbálja felmérni a lehetséges válaszok következményeit, hogy lesz-e elég ereje megmaradni elszánásában. Inkább befelé figyel, olyan sugallatot keres, amelyre aztán nyugodtan ráhagyatkozhat.

Velem is hasonlóképpen történt a papság felvételi vizsgája előtt. Visszavonultam a szülői ház kis szobájába, és az éjszaka csendjében azon töprengtem, elinduljak-e másnap reggel. Tudtam, hogy az érettségi után visszavonhatatlan elhatározást kell tennem. Végiggondoltam: lehetnek boldog férj és családapa, aki tisztas munkával biztosítja megélhetését. A könnyelmű élet kísértését hamar elutasítottam, hiszen szüleim példája és a bencés gimnázium lelkiisége másra kötelezett. De fogom-e bírni az egyedüllétet, a papság megvetését, kiszolgáltatottságát, és a hamar elkövetkező katonaság embertelenségeit? Végül is a belső isteni hang megnyugtató, és írásba is foglaltam üzenetét: „Ne szégyelld hitedet! Mindenki-

nek hirdetni kell Krisztus evangéliumát. Újra próféták kellene a világnak.” Örömmel válaszoltam: „Prófétává kellennem, és prófétákat kell nevelnem. Szolgálni akarom az embereket. 19 éves vagyok, nem tudom, mi lesz velem, de bízik Istenben.” Ezzel a megnyugtató hírrel aludtam el, és reggel szilárd elhatározással indultam az útra, Léka püspök palotájába.

Jézus világméretű küldetésre vállalkozott. Feladata az volt, hogy szeretetben összegyűjtse az emberiséget Isten Országába, kezdve a választott nép fiaival. Ezt akarta megbeszélni Atyjával, amikor a Szentlélek indítására galileai működése előtt a pusztába vonult vissza. Názáretben bizonyára sokszor gondolt előre, igazi küldetése idejére. Most azonban belső világa a szent és a gonosz lélek kereszttüzébe került. Csia Lajos fordítása szerint „a Szellem negyven napon át üzte őt ide-oda a pusztában”. Vagyis nem egy helyben üldögélt, hanem fel s alá járkálva „tárgyalt” az Atyával. Ezzel előre jelezte a 40 napos böjt utáni mozgalmas életét. Hi-

szen vándortanítóként állandóan úton kell majd lennie.

A gonosz lélek, a vádló, a Sátán éppen programja ellenében kísértette, megpróbálta eltéríteni útjáról. Azt akarta, hogy ha valóban Isten Fia, akkor tegyen csodát a saját hasznára, hogy csillapítsa éhségét. Másodszor megmutatta a föld összes királyságát, hogy őt imádván nyerve meg az uralmat fölöttük. Végül – tanulva Jézus válaszaiból – a Szentírást idézte, hogy látványossággal szerezze meg az emberek bizalmát. Jézus mindannyiszor Istenre, a küldőjére hivatkozik, aki kinyilatkoztatta, hogy ne csak kenyérről éljen az ember. Csak Isten imádása és szolgálata méltó az emberhez, a Sátáné elpusztítja a rá hallgatót. Hiába tette próbára Jézust, mert ő minden esetben Atyjához igazodik, a Szentlélekre hallgat.

Később a sátán újra próbálkozott, még tanítványain keresztül is, hogy megnehezítse küldetését. Győzelme azonban reményt jelent követőinek. Ővele célba érkezünk.

Március 4. — Nagyböjt 2. vasárnapja — Lk 9,28b–36 —**Tündöklő látvány, buta beszédek**

Csoda a Tábor hegyén? Elváltozott Jézus arca ima közben? Ez nem csoda. Ha odafordulok ahhoz, akit szeretek, és mondom neki valami kedveset, szépet, vagy „csak” fontosat, az enyém is elváltozik. Ragyogni kezdek. Hát még, ha ez a Mester! Hát még, ha az Apácskájához fordult oda! Naná, hogy ragyogott! Csoda lett volna, ha nem ragyog. Mi? Hogy nemcsak Ő volt látható a hegyen? Hát még ki? „A törvény és a próféták.” Ez volt a

Szentírás akkori elnevezése. Kítől való a törvény? Mózesétől. Ki a halhatatlan próféta? Illés. A teljes Írás ott zakatol a fejében. Annak igazi szellemisége ott lángol a szívében. Ki mással beszélgethet, mint velük. Hogy ezt a három tanítvány látja is? Persze, hogy látja. Azért vitte föl őket a hegyre, hogy lássanak, halljanak, tapasztaljanak, s majd emlékezzenek. Miről folyik a társalgás? Divatról, receptekről, meccsről, politikáról? Dehogy. Élet-

ről-halálról. Kieről? Hát az övéről. Meddig? Ki tudja? Alvásból ébredtükben épp csak a témáról, s a helyszínről, Jeruzsálemről értesülnek a választott tanúk. Már vége is van. Oszlanak a partnerek. Végzőra ébred a három apostol. De kár! Péter még gyorsan hozzászól. Talán még menthető a helyzet. Ha három sátrat építenének? Megvolna hamar. Mindegyiküknek egyet. Lombátor lenne. Minden alapanyag kéznél. Ügyesség a kezükben,

igyekezet a lelkükben. Mi más kell még? És tartóztatni lehetne az élményt. De nem. Fügöny. Miből? Vízparából. Felhő. Az is igen kéznél van. Már el is takarta a mellékszereplőket. Törvény és próféták el a homályba! Ószövetség a sutba? Nem. Az Ószövetség főszereplőjének hangja elő a homályból. Kristálytisztán cseng érces hangja: Sem Mózes, sem a próféták. Egyedül Jézus! Ő a választott sarj. Rá érdemes hallgatni.

Március 11. — Nagyböjt 3. vasárnapja — Lk 13,1–9 —

A nagyböjt bűnbánati előkészület húsvétra. A böjt gyakorlatai megtérésünket szolgálják. Megtérésünket folyamatosan vagy megtérésünket most aztán igazán. Mindegy. A hely, az idő nem számít. Megtérésre, bűnbánatra szorultak Galileában Pilátus idején az áldozatbemutatók, akiket a helytartó lemészároltatott, Silóban azok tizennyolcan, akiket baleset folytán rádőlt a torony. De azok is, akik értesültek ezekről az eseményekről ott, akkor, meg azok is, akik nem értesültek. Azok is, akik hasonló atrocitás vagy katasztrófa révén jutottak azóta a másvilágra, meg azok is, akik ágyban, párnák közt értek el földi életük végéhez. És bűnbánatra szorulunk mi is, akik olvassuk, hallgatjuk ma ezt a bibliai szakaszt, meg azok is, akik nem.

De mi van akkor, ha elmulasztjuk a bűnbánatot? Ha nem térünk meg? Nos, rosszul járunk. Semmivel sem jobban, mint a tömegmészárlás vagy a tömegsze-

rencytlenség áldozatai akkor vagy ma, Palesztinában vagy Magyarországon. A bűnbánat méltó gyümölcseit kell teremnünk még időben! (Vö. Mt 3,8.) Ebben az életben ugyanis nem maradhatunk meg örökre. Lejár az időnk. Jól kell felhasználnunk. Különböznünk, mint gyümölcstelen fügefát, ha nem idén, jövőre.

Mit jelent e kivágottság? Lehet, hogy helytartók és királyok nem koncoltatnak föl azonnal, sőt, „kötik rám a méltóságot”, épp „csak” szembeköpősdit kell játszani a tükörrel. Ha jól is fekszünk, rosszul alszunk; örök lelkiismeret-furdalásban kell élnünk, meszelt sárga mindig szebbik felünket forgatni az emberek felé, és mindig szél ellenében forogni, míg bele nem szédülünk. Ha meg sikerül tartósan elaltatni a lelkiismeretünket, adigra oly kérges lesz a szívünk, hogy legközelebbi rokonaink is rettegve, undorodva menekülnek előlünk. Üzlettársaink

és beosztottaink érdekeinek függvényében lesz még néha, aki egy-egy hivatalos közlés erejéig megment a teljes sivatagi elszigetelődéstől.

Lehet persze pendlizni is a becsületesség és becstelenség határmezsgyéjén hol ide, hol oda: kockáztatva, hogy a káposzta is elfonnyad, a kecske is éhen döglik. Mesterünk úgy tudja, hogy nem lehet két úrnak szolgálni, mert vagy az egyiket gyűlöli, s a másikat szereti az ember, vagy az egyikhez ragaszkodik, s a másikat megveti (Lk 16,13). Az apostol is kételkedve kérdezi: „Testvéreim, teremhet fügefán olajbogyó vagy szőlőn füge? Nem törhet elő sós forrásból édes víz?” (Jak 3,12). Egy fenékkal egy lovat lehet megülni. Egyszerre csak egy dolgot lehet figyelmesen elvégezni stb. Rosszul, figyelmetlenül, személytelenül, hányavetve, oda nem illően, időszerűtlenül, félmunkaként persze többet is, de minek? Amikor egy a szükséges (Lk 10,42).

A bűnbánat gyümölcseit – időben!

Március 18. — Nagyböjt 4. vasárnapja, az öröme — Lk 15,1–3.11–32 —

Lumpenbűnökből, szalonbűnökből egyaránt!

A farizeusok meg a törvénytudók irigylük a vámosokat és bűnözőket. Minek foglalkozik a Názáreti Mester ilyenekkel? Kutyából akar szalonnát készíteni? – Igen! A tékozló fiú története arról szól, hogy kutyából is lehet szalonna. És ezt azoknak mondja el Jézus, akik egyértelműen szalonnának képzelik magukat, megmutatva nekik, hogy ez nem is olyan egyértelmű.

Nagyböjt közepén van egy vasárnap, a mai, amelyiken a liturgikus szín nem vörös még, mint nagypénteken s a neki megfelelő virágvasárnapon, sem nem fehér még, mint majd húsvétkor, de nem is lila, mint a többi böjti napon. A kettő között van: rózsaszín. A rövidebb advent s a hosszabb nagyböjt közepén is beiktat egy-egy ilyen vicces színű vasárnapot édes anyaszentegyházunk, s közben hunyorogva ránk kacsint: Ugye tudjátok, hogy Jézus már rég megszületett, nem most karácsonykor fog; a passió már rég lezajlott, nem ezen a nagyhéten fog? A felén már átestetek a komoly készületnek, lazítsatok kicsit, már a fele sincs hátra az ünnepig. Ugye örültök neki? Jó. Akkor folytathatjuk a komolykodást.

Mert azért arra is szükségetek van. Nem igaz?

De igaz. Az elveszett juh példázata szerint 1%-nak biztosan. Az elveszett drach-

ma példázata szerint már 10%-nak minden bizonnyal. A mai evangélium példázata az elveszett fiúkról szól. E szerint bizony nem 50, hanem 100%-unknak

van szüksége komoly megtérésre. A kisebbeknek egyértelműen. Hiszen türelmetlen: nem győzi kívánni, míg meghal a kedves papa, még életében elkéri a kisebbnek járó egyharmadot. Türelme lenne szüksége. Elkéri, majd elcsavarog, és eltékozolja, eldorbécolja a részét. Bizony szüksége lenne takarékosagra, józan beosztásra, szorgalomra. De legalábbis mindezek hiányának belátására, a változás szándékára. A példázat elmondja, hogy csak magának köszönhető elszegényedése, valamint pechje: az ott épp fellépő éhínség hogyan ébreszti rá, hogy sanyarú sorsán csak a bűnbánat és bűnbévallás kényelmetlenségeinek vállalásával változtathat. Megteszi hát.

Hazamegy azzal, hogy mindent bevall, és ajánlatot tesz: szorgos béres lesz ott, ahol korábban lusta fiúcska volt. Aztán megtörténik a csoda: Sehol semmi szemrehányás, még utalás sincs türelmetlenségére, lustaságára, pazarlására, kicsapongásaira. De van előohanás, ölelés, csók, díszruha, saru, gyűrű, lakoma, ünnepi zene, öröm és felszólítás együttörülésre

(Laetare!). Persze, hogy szorult helyzetében bűnbánatra jutott barátunkba mindjárt belészorol az ajánlat: ilyen körülmények között már nem időszerű a szorgos béres státusz emlegetése. Nem is! De a szorgos fiú? Az még aktuális lehetne. Vajon aktualizálódott-e? Vajon teremt-e a bűnbánat méltó gyümölcsét a kicsi? Nem tudjuk.

A nagyobbikról még kevesebbet tudunk meg. Csak annyit, hogy kelletlen, duzzogós, mérgekedő, szívesen ítélkezik és irigy. Vajon ezek szebb bűnök, mint öccse türelmetlensége, lustasága, pazarlása, kicsapongásai? Gusztus dolga. Nekem nem tetszenek sokkal jobban. Annyit mégis meg kell róluk értenünk, hogy nem taszítanak oly egyértelműen nyomorba, mint a fentiek. Ez azonban épp akkora hátránnyal is jár, mint amekkorára előnnyel. A lumpenbűnök könnyebben ráébredhetnek gazdájukat a változtatás szükségességére, a szalonbűnök nehezebben.

Öcsike után nem ment el apuka. Volt esze. Egyre messzebbre kergette volna

minden próbálkozás. Öcsike magától jött haza, kevésbé szépen: a nyomor hazakergette őt. Bátyókához ki kell menni, mert semmi sem kergeti be. Ő az a farizeus, az a törvénytudó, az a buzgó keresztény, aki irigyli a lakodalmas zenét öcsikétől, a szent zenét rendszerváltáskor a templomban beszédelő hittestvérétől. Neki szól a példázat, neki szól Apácánk biztatása: „Magzatom, te mindig velem vagy, és mindenem a tiéd; szükséges volt azonban felvidulni és megörülni, mert halott volt ez a testvéred, és föléledt, el volt veszve, s meglelt.”

Nem tudjuk, hogy bátyóka eleget tett-e a megtérésre, örvendezésre szóló felszólításnak. Azt sem tudjuk, hogy öcsike szorgos, beosztó fiúcskává vált-e. Miért nem tudjuk meg? Mert nem róluk szól a történet, hanem mirőlünk. Te meg én eleget teszünk-e a megtérésre, örvendezésre szóló felszólításnak? Milyen fiúcska, milyen kisleány válik belőlünk eme szelíd felszólítások hatására? Vagy megvárjuk, míg a saját bűneinkből fakadó nyomorúság kerget ide haza minket? Kár lenne!

Március 25. — Nagyböjt 5., Feketevasárnap — Jn 8,1–11 —

Vájkálókéban sem vájkálni!

Igazság szerint a Megmentő fogantatásának lenne az ünnepe, de idén, és valahányszor vasárnapra esnék, egy nappal odébb toljuk. Holnap lesz, hogy ma „feketevasárnapot” ülhessünk, ez a szenvedés első vasárnapja.

Most még kivédi a csapdát. A jövő héten már nem. Megmentőnek neveztem Őt, nem Szabadítóknak, ahogy a Jézus nevet fordítani szoktuk. E mai szakasz tanúsága szerint ugyanis nemcsak a bűnös asszonyt szabadítja ki kövezni akarói keze közül, hanem saját magát is megmenti a neki állított csapda becsukódásától, sőt a csapdaállítók és kövezni akarók számára is égerutat mutat. Úgy menti meg az ártatlant és a bűnöst egyaránt, hogy a bűnét mégsem mentegeti senkinek. De a vájkálókéban sem vájkál.

Ezt a többirányú bravúrt tárja elénk bűnbánati időnk 5. vasárnapja. Jézus a pogányok udvarában tanít. Ide jöhet be a legtöbb fajta ember a jeruzsálemi templom kasztosított területei közül. Már az asszonyok udvarából is ki vannak zárva a pogány nők és férfiak. Ide azonban egy zsidó asszony még betoloncolható, ha *in flagranti* találták is. Kitűnő alany a názareti alpróféta lebuktatására. Úgy teszünk, mintha bírói székbe ültetnénk. Ez nyilván hízeleg majd e proli hiúságának, s mindenképpen válaszol valamit a kérdésünkre. Mindegy, hogy pro-e vagy kontra. Ha Leviták 20,10 alapján agyonkövezésre ítéli a nőt, szembekerül az ideiglenesen itt állomásozó római csapatok szabályzatával, amely szerint pallosjogok csak nekik van. Ők majd eljárnak ellene. Ha viszont nem javasol agyonkövezést, könnyű rábizonyítani, hogy szent törvényeinket lábbal tiporja, és a hódítóknak, népünk ellen-

segeinek nyalizik. Ezzel úgy lejáratjuk a nép előtt, hogy többé senki nem hallgat majd rá. Ha kellő hőfokra emelkedik vele szemben a lincshangulat, akár ki is iktatható.

Mit tesz mármost a Mester? Nem ül bele a bírói székbe. Úgy viselkedik, mint valami porba firkáló utcagyerek. Ettől azonban még nem jöttek zavarba gyilkos szándékú ellenfelei. Midőn azonban tovább faggatták, végre fölegyenesedett, és mondott valamit, amit nem hallottak szívesen. „Nem szegülök ellene a mózesi törvény szövegének, de teszek egy megszorítást, (odiosa restringenda = a kellemteleneket megszorítással kell értelmezni), ha már tőlem vártok ítéletet. Az ítéletvégrehajtó erkölcsileg álljon fölötte annak, akin végrehajtja az ítéletet. Logikus? Legyen büntelen! Vagy ha mind nem is, legalább az első! Megkaptátok, amit kívántatok. Ítéletet hirdettem. Én visszatérek korábbi tevékenységemhez, firkálok a porba, mint egy utcagyerek, hogy lehajolhassak, és ne kelljen tovább a szemetekbe nézmem. Nem nézek oda, csinálhatjátok, amit jónak láttok.”

Túl heterogén a közeg. Nincs akkora közkedveltsége egyetlen másokat lenéző farizeusnak sem, hogy vállalni merje a „büntelen első” szerepét. Rögtön rákiabálna valamelyik utcagyerek, vagy jó szomszéd, hogy: „Na ne! Komolyan gondoltad, bátyám, hogy te büntelen vagy? És amit a Jeruzsálemi Hírharsona pletykarovata terjeszt rólad, az mind ráfogás? Nem zörög a haraszt, ha nem fújja a szél.”

Hogy ezeket a pletykákat maga Jézus írta volna a porba, az számomra teljes erkölcsi lehetetlenség. De János evangélistát sem tartom olyan ügyetlennek, hogy

elfelejtse velünk közölni, miket írt Jézus a porba, ha annak bármily csekély jelentősége lett volna. Nem volt, mert nem azért hajolt le, hogy írjon, hanem azért firkálgatott ott valamit, hogy lehajolhasson. A saját csapdáját már kivédte. Az asszony életét már megmentette. Most már csak a vitapartnerék iránti tapintatra van szükség, hogy minimális szégyennel megússzák a dolgot. Ezt éri el azzal, hogy nem néz a szemük közé. Mindegyikükre rábizonyította, hogy bűnösök, különben jelentkeznének első kövezőnek. Mégsem olvassa a fejére egyiknek sem, hanem engedti őket visszavonulni. Elsőnek a vének látják be, hogy veszítettek. És kénytelenek azt is elismerni, hogy a Názareti szépen győzött, elegánsan. Nem döngölte őket a talajba. Aztán az öregek nyomában a fiatalok lincshangulata is lelohadt.

Jézus egyedül marad a porondon a csajjal. A Megmentő a megmentettel. Micsoda lehetőségek! Most aztán benyújthatja a számlát. „Megcsaltad az uradat, vagy elcsábítottad a másét, esetleg mindkettőt. Ezzel megszegted Isten parancsát. Bajba kevertél engem, miattad majdnem csapdába estem. Mit fizetsz? Csatlakozz tanítványaim köréhez! Ez a minimum.” Jézus sose nyújt be számlát. Szóval bűnpártoló? Az sem. Nem tartóztatja megmentettjét. Elküldi. De azt nem gondolhatja, hogy Jézusnak tetszik a házasságtörés. „A bűnösök nem ítéltettek el, én nem akarok elítélni. Egyet kérek: Légy jó! Ne csinálj ilyen rondaságokat többé!”

Feketevasárnap üzenete: „Nem ítélek el, nem engedlek elítélni, nem is kell nagyon szégyellned magad – de többé ne csinálj ilyeneket!”